

1

Vild Vår – Göteborgs Lustgårdar 2016 - 170 000 lökar i jorden

För en gångs skull är vi ute i tid. Just nu pågår planeringen av de lökplanteringar som skall inleda vårt bidrag till Göteborgs Lustgårdar 2016. Satsningen inkluderar andra stora aktörer som Gunnebo, Park- och Naturförvaltningen och Liseberg. För åtta år sedan tillkom "Lökängen" inför "Lustgårdsåret 2008", nu har den gjort sitt och kommer att ersättas med en "Präriebrand" som komponerats av Birgitta och Ewa. 80 000 lökar skall ned i gräsmattan och i entrérundlarna. Listans åtta första sorter är ett urval från temat "Präriebrand". Ni kan tända egna eldar i era rabatter och planteringskärl och jämföra med vår. De kommer att tändas mellan påsk- och majbrasorna. De eldfångda lökarna (1-8 i listan) skall planteras med toppen ca 15 cm under jordytan.

1. Tulipa 'Orange Emperor' Fosteriana-gruppen. Kejsartulpan*

40 cm. Blommar i slutet av april med stora (12cm Ø) morotsfärgade skålar med grön & smörblomsgul bas och orange/gul insida med svarta ståndare. Svagt väldoftande. Ursprungsformen av kejsartulpan hör hemma i Centralasien, särskilt i bergen söder om Samarkand där den växer på mellan 1500-2000 meters höjd. Blir långlivad i väl-dränerade lägen, mot en husvägg, i stenparti eller i en solig varm rabatt. Introducerades 1962, belönades med Award of Merit 1979.

2. Tulipa 'Early Harvest' Kaufmanniana-gruppen. Kaufmantulpan*

25 cm. En av de tidigaste sorterna, blommar i tidiga april med guldkantade, mönjeröda bägarformade kalkar som öppnar sig stjärnlikt under varma dagar. Knopparna syns tidigt så prydnadsperioden blir långvarig. Breda, grågröna blad med mörkare strimor antyder att det är en korsning med strimtulpan, *T. greigii*. Kaufmantulpanen härstammar från Centralasien och vill ha ett väl-dränerat läge för att bli långlivad. Introducerad 1966. Belönad med "Award of Garden Merit" 1993.

3. Tulipa praestans 'Shogun'. Anemontulpan*

25 cm. Blommar i slutet av april. En ny form av den rödblommiga anemontulpanen. Denna selektion är mörkgul på gränsen till brandgul. Rikblommig eftersom den kan ha upp till fem blommor per stjälek. Anemontulpanen fungerar bra under våra förhållanden och blir långlivad i trädgården. Varm rabatt, buskagekanter, stenparti. Introducerad på marknaden så sent som år 2000. Vildväxande på hög höjd (-2700 m) i Centralasien.

2

3

4. Tulipa 'Aladdin's Record'. Liljetulpan*

50 cm. Blommar i maj. En synnerligen elegant, väldoftande tulpan med blodröd, guldkantad, pokalformad kalk. Insidan är gulorange med rött, fjäderlikt mönster och gul bas. Den här gruppen av tulpaner var synnerligen uppskattad av det Ottomanska imperiets nobless och återfinns än idag i turkiska dekorationer. En sport av 'Aladdin'. Introducerad på marknaden 1984.

5. Tulipa linifolia. Bokharatulpan

15 cm. Blommar i början av maj. Smala grågröna blad Skålformade, lysande scharlakansröda kalkar (10 cm Ø) med mörk bas som öppnar sig stjärnlikt i full sol. En vildtulpan med stor utbredning i Centralasien, N. Iran och N. Afghanistan där den växer på steniga sluttningar. Fungerar bra på friland i varmt, väl-dränerat läge.

6. Narcissus 'Puppet' Triandrus-gruppen. Orkidénarciss*

30 cm. Blommar i början av maj med valpaktigt gulliga, nickande blommor, 2 per stjälek. Kalkbladen är gyllengula och bikronan ljus rödorange. En amerikansk hybrid mellan en sort vid namn 'Narvik' och orkidénarciss, Narcissus triandrus. Registrerad 1970.

7. Narcissus 'Sweetness' Jonquilla-gruppen. Jonkvill

30 cm. Blommar i slutet av april. En av de bästa jonkvillerna, väletablerad i odling sedan 1939 och belönad med såväl "First Class Certificate" (1983) som "Award of Garden Merit" (1993). Blommorna är guldgula (både kalkblad och den lilla bikronan) och ytterst väldoftande. Lättodlad i vanlig trädgårdsjord. En enastående växt för trädgården som också står länge som snittblomma.

8. Narcissus 'Velocity' Cyclamineus-gruppen * Cyklamen-narciss

30 cm. Blommar i april. En glödande liten narciss som skall förstärka präriebranden. Den nickande blomman är 8 cm vid med tillbakavikta spetsiga kalkblad, gula med en pust av orange. Bikronan är lång, ljus apelsinfärgad och bleks inte av solen. Står länge som snittblomma. En amerikansk hybrid som registrerades 1995.

Blåvit svalka efter branden, vårbäck och vårpromenad

Utöver präriebranden planeras en blåvit vårbäck ringlandes över vår centrala gräsmatta. Det mest bestående bidraget kommer att vara en massiv förstärkning av lökfloran i backen mot växthusen och stora delar av åsen - en "Vårpromenad" skall anläggas. Cirka 90 000 lökar med förmåga att sprida sig med frö eller med ett vilt uttryck skall ner i jorden. De sju följande är ett urval av vårt urval - väl etablerade kämpar som aldrig misslyckas - de bästa till förvildning! De bör planteras något grundare på ca 10 cm djup.

9. *Chionodoxa forbesii*. Vårstjärna

15 cm. Blommar i tidiga april. En av de allra bästa vårblomande lökväxterna. I trädgården växer och förökar den sig lätt och villigt med frö, gärna i öppen jord exempelvis under buskage men också i vanvårdade gräsmattor och i lund. I massplantering utgör den ett verkligt praktfullt blickfång med sina vackert lysande, ljusblå blommor med vitt öga. Härstammar från V Turkiet där den växer på bergsluttningar och i cederskogar på 1000-2500 m. höjd. Modern botanik har bryskt placerat *Chionodoxa* i *Scilla*-släktet. Av scillasläktet återstår endast *Scilla bifolia* (nr. 15 i denna lista), resten har blivit placerade i ett flertal släkten, t.ex. skall den välkända *Scilla siberica* numera heta *Othocallis siberica* men det struntar jag i. Introducerad i odling 1880, "Award of Merit" 1976.

10. *Chionodoxa luciliae* 'Alba'. Stor vårstjärna

5 cm. "Stor" refererar till de snövita blommorna som kan bli 3-4 cm i diameter - annars är den en av de minsta. Vitare än så här kan ingen annan blomma vara, den lyser upp bland torra löv och gult gräs i aprilns början och syns på natten. Härstammar från Boz Dag i V Turkiet där den blommar vid snökanten mellan 1600 och 2000 meters höjd. Långlivad i rabatt, lund, woodland och lökäng, sprider sig villigt med frö. Introducerad i odling 1885, "Award of Merit" 1897!

11. *Crocus biflorus* 'Blue Bird'. Blå bägarkrokus

15 cm. En läcker selektion av den eleganta bägarkrokusen. De yttre blombladen har en stor, blåviolett fläck som kontrasterar mot, de i övrigt vita gulsvalgade, kalkarna. Bägarkrokus har en stor utbredning från SÖ Europa till Iran. Modern botanik har resulterat i att arten har splittras till mer än 25 nya arter varav vissa bara kan identifieras genom DNA-analys eller att man åker till typlokalen. 'Blue Bird' är förmodligen utvald från "Crocus alexandri", hemmahörande på Balkan. Bägarkrokusen är hårdig men föredrar en tämligen torr sommar i rabatt, buskage eller i bryn under lövträd.

12. *Crocus vernus* 'Jeanne d'Arc'. Vårkrokus

15 cm. Blommar i mars-april. Vårkrokus tillhör våra äldsta prydnadsväxter och dess vilda stamform kommer från C och Ö Europas berg. 'Jeanne d'Arc' har rikligt med stora, gnistrande vita blommor med lite purpur vid basen. Lättodlad och långlivad också på naturtomten. Ett måste för torpet och mormorsträdgården.

13. Iris histrioides 'Lady Beatrix Stanley'. Snöiris

20 cm. Blommar i slutet av mars. Missa inte detta tillfälle. Här kommer en urvalsform av snöiris – tidiga vårens blåaste blomma. Härstammar från bergsångar i norra Turkiet och är därmed lämpad för svenskt klimat. Blommor klarblå med irislika teckningar i vitt och gult i slutet av mars. Kan bli riktigt långlivad i rabatt och äng. Award of Merit 1977.

14. Muscari latifolium. Bredbladig pärlhyacint

20 cm. Blommar i slutet av april. En kraftig, lättodlad pärlhyacint med blommor i täta klasar. De övre sterila blommorna är himmelsblå, de nedre fertila mörkt blåsvarta, synnerligen effektivt. . Kanske den allra bästa pärlhyacinten för förvildning. Fröförökar sig villigt och bildar stora bestånd med tiden om ni låter fröställningarna stå kvar. Trivs i stort sett överallt, i gräsmattan, under buskage till och med under stora lövträd. Introducerad 1886. "Award of Merit 1956.

15. Scilla bifolia. Tidig blåstjärna

10 cm. Blommar tidigt, ibland redan i mars. Blåstjärnor tillhör de allra mest lättodlade och förökningsvilliga lökar man kan tänka sig i trädgården. Utmärkta för förvildning på naturtomten eller i öppen jord under träd och buskar, i gräsmattan eller var som helst.. Gentianablå, stjärnliska blommor, 5-9 st. på var stängel. Härstammar från C & S Europa och Främre Asien. Introducerad i odling 1568! "Award of Garden Merit" 1926.

